

Al in de eerste weken van mijn ministerschap ben ik geconfronteerd met het fenomeen van gescheiden inburgeringsklassen voor mannen en vrouwen. Ik heb toen in de Kamer het standpunt ingenomen dat iedereen, man of vrouw, homo of hetero, gelijk moeten worden behandeld en dat seksegescheiden inburgeringsklassen onwenselijk zijn. Ik kan mij voorstellen dat er onder omstandigheden soms aparte klassen worden gemaakt. Met name waar het gaat om vrouwen die in een isolement zitten en op deze wijze een eerste stap zetten bij de inburgering. Ik kan accepteren dat er in dergelijke gevallen gescheiden klassen zijn omdat zij dan de meest effectieve manier vormen om deelnemers in te wijden in het principe van gelijkheid van man en vrouw. Dan is het wel noodzakelijk dat er in deze klassen vanaf les 1 van de inburgeringscursus wordt gewerkt aan de «opvoeding» in het principe, dat ook is opgenomen in de eindtermen van het inburgeringsprogramma.

Dit standpunt heb ik in het Algemeen Overleg over het Deltaplan Inburgering op 19 februari jl. (kamerstuk 31 143, nr. 40) en het mondelinge vragenuur van dinsdag 24 maart jl. nog eens herhaald. Het beginsel van gelijke rechten en zelfstandigheid van mannen en vrouwen en het voorkomen van gescheiden inburgeringsklassen acht ik temeer van belang om het draagvlak voor de inburgering in de samenleving hoog te houden.

Inhoud van het inburgeringsonderwijs

Die opvoeding in het principe wordt vanuit het Rijk rechtstreeks beïnvloed door de eindtermen (wat moet de inburgeraar kennen en kunnen?) voor de inburgering, die bij ministeriële regeling worden vastgesteld. Hierop zijn de vragen uit het verplichte inburgeringsexamen gebaseerd.

In de eindtermen van het onderdeel Kennis van de Nederlandse Samenleving van het inburgeringsexamen is een onderdeel over omgangsvormen, waarden en normen opgenomen. Dat betekent dat kandidaten geacht worden verschillende omgangsvormen te kunnen duiden en hanteren in de praktijk, en te kunnen omgaan met (voor hen) soms ongewone of botsende waarden en normen. Zo moeten inburgeraars weten dat de verhouding tussen man en vrouw in Nederland, ook in huiselijke kring,

gelijkwaardig is. Meer in het algemeen geldt dat inburgeraars bekend moeten zijn met de relatief ruime denkbeelden die in Nederland sinds enkele tientallen jaren zijn geaccepteerd: hij/zij beseft de gelijkheid van man en vrouw voor de wet, beseft het feit dat hier wordt verwacht dat mannen en vrouwen een zelfstandig bestaan opbouwen, en weet dat het niet wordt getolereerd personen lastig te vallen die volgens de normen van de inburgeraar «ongepast» gekleed gaan. Ook wordt van inburgeraars verlangd dat zij weten dat alle geweld bij wet strafbaar is gesteld, dus ook huiselijk geweld, eerwraak, slaan van kinderen, besnijdenis van meisjes etc. In het inburgeringsexamen zijn hierover dus vragen opgenomen.

Ook het basisexamen inburgering dat op de Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland wordt afgenomen, bevat vragen over gelijkheid tussen mannen en vrouwen, vrouwenbesnijdenis en huiselijk geweld. Deze onderwerpen komen eveneens aan bod in het van overheidswege samengestelde oefenpakket met daarin de film «Naar Nederland».

Op deze wijze wordt bevorderd dat in alle inburgeringsklassen het onderwerp gelijkheid van man en vrouw aan de orde komt.

Verplicht accepteren van het aanbod

Om met deze principes in aanraking te komen is het van belang dat nieuwe Nederlanders deelnemen aan de inburgering. Mede vanwege de signalen dat in sommige gezinnen de mannelijke partner tegenhoudt dat zijn echtgenote deelneemt aan inburgering, is de Wet inburgering recent gewijzigd. Met deze wijziging is bewerkstelligd, dat gemeenten ervoor kunnen kiezen om inburgeraars in hun gemeente te verplichten om een door de gemeente vastgesteld inburgeringsaanbod te accepteren. Als betrokkenen niet aan hun verplichting voldoen, kan de gemeente een bestuurlijke boete opleggen. Ook het sanctie-instrumentarium van de WWB kan gebruikt worden om personen te dwingen om taalonderwijs te volgen. Omdat het hier om een gezinsuitkering gaat kan die dwang zich ook uitstrekken tot de partner van een bijstandsgerechtigde.

Andere voorbeelden

Overigens, worden er soms ook inburgeringsprogramma's specifiek voor mannen en vrouwen aangeboden vanuit een functioneel doel. Ik noem enkele voorbeelden. In Den Haag worden cursussen voor vrouwelijke inburgeraars georganiseerd die direct ook een opleiding krijgen om in de zorg te gaan werken. In Delft is een inburgeringscursus voor vrouwen die bestuurlijke functies vervullen of ambiëren, waarbij het leren van de Nederlandse taal verbonden wordt met een opleiding tot bestuurder. In Amsterdam en Roermond zijn er vadercentra, waarin taallessen worden gegeven, waarin ook ingegaan wordt op de rol van de man als opvoeder en partner. Overigens zijn daarbij ook regelmatig de vrouwen aanwezig. Deze cursussen voor specifieke groepen zijn derhalve juist bedoeld om het op gelijke voet meedoen van mannen en vrouwen te bevorderen en niet een gevolg van begrip voor de culturele achtergronden van de deelnemers.

Tot slot

Inburgering moet ertoe bijdragen dat nieuwe Nederlanders kennis nemen van de taal, normen en waarden van de Nederlandse samenleving en op basis daarvan beter participeren in Nederland. Daar hoort kennis van en begrip voor het beginsel van gelijkheid van mannen en vrouwen bij. De

organisatie van aparte cursussen voor mannen en vrouwen kan alleen gerechtvaardigd zijn als zij de effectiefste weg zijn om dat doel te realiseren.

Vanwege het belang van dit onderwerp heb ik de Colleges van Burgemeesters en Wethouders van de gemeenten een brief gestuurd om deze opvatting te benadrukken. Ik verwacht van gemeenten dat zij dit standpunt ondersteunen en daarnaar handelen. Het vasthouden aan dit principe staat of valt immer met handhaving en die taak ligt bij de gemeente. Ik heb de gemeenten gevraagd om mij te berichten over de wijze waarop zij hier mee omgaan. Een afschrift van deze brief doe ik u hierbij toekomen.¹ Uiteraard zal door de medewerkers van het aanjaagteam ook aandacht gevraagd worden bij de gemeenten voor deze problematiek.

De minister voor Wonen, Wijken en Integratie,
E. E. Van der Laan

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.